

GIAO THÔNG CÔNG CỘNG Ở HÀ NỘI, TP HỒ CHÍ MINH: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

GS.TS Vũ Đình Phụng

Bộ môn Công trình giao thông, Khoa Công trình, Trường Đại học Thủy lợi

“Giao thông công cộng - GTCC” hay “Vận tải hành khách công cộng - VTHKCC” ở các đô thị lớn Việt Nam nói chung và ở Hà Nội, TP Hồ Chí Minh nói riêng được hiểu là loại hình vận tải xe buýt thông thường, sức chở nhỏ (30-40 hành khách (HK)), tốc độ thấp (12-15km/h, 8-10km/h ở các giờ cao điểm trong ngày), kém tiện nghi, gây ô nhiễm môi trường cao. Các loại VTHKCC khác như ô tô buýt sức chở lớn, tốc độ cao (Bus Rabbit Transport – BRT), đường sắt nhẹ trên cao, tàu điện ngầm chưa xuất hiện ở Việt Nam (trừ tuyến BRT số 1 từ Kim Mã đi Yên Nghĩa mới đưa vào sử dụng chừng hơn một năm, kết quả không như mong đợi do những nguyên nhân từ thiết kế, vận hành đến quản lý khai thác).

Cho đến nay (cuối 2019) loại VTHCC bằng ô tô buýt thông thường mới đáp ứng được 10% lượng HK ở Hà Nội, 8% ở TP Hồ Chí Minh. Vì vậy các loại hình VTHK từ nhân bằng xe máy các loại, ô tô con, taxi tăng trưởng rất nhanh theo hằng năm. Theo báo cáo của sở GTVT Hà Nội năm 2014, chỉ tính

riêng vành đai 3 vào có khoảng 185.000 xe ô tô con, 2,4 triệu xe máy và đã cấp phép quản lý khoảng 361.000 giấy phép lái xe ô tô và 876.000 giấy phép lái xe mô tô. Rất nhiều tuyến và các nút giao thông đã quá tải 2-2,5 lần, đặc biệt ở các giờ cao điểm trong ngày vượt 3-5 lần so với thiết kế. Vì vậy gây ùn tắc trầm trọng và tăng tai nạn giao thông. Vấn đề này còn trầm trọng hơn ở TP Hồ Chí Minh. Có thể nói GTCC tại các thành phố lớn ở Việt Nam, điển hình là TP Hồ Chí Minh và thủ đô Hà Nội ngày nay được xem là “thảm họa giao thông”, gây tổn hại về người, tài sản, lãng phí thời gian, ô nhiễm môi trường, tổn hại sức khỏe, giảm văn minh đô thị khó có thể đo lường được.

Trong bài báo này, tác giả tập trung phân tích, đánh giá nguyên nhân do các phương tiện VTHKCC yếu kém gây ra và đề xuất một số giải pháp cơ bản cải thiện chất lượng VTHKCC cho Hà Nội và TP Hồ Chí Minh.

Từ khóa: Giao thông công cộng; Vận tải hành khách công cộng.